

Тыри 68 во В. И. Ленин чужомлы

ЛЕНИН ЖЫЛЫГ ВІГТ*)

Владимир Ильичлөн мед челаф арлыдыаныс вөлі жона характернөй вїз: ставсө, мыј дїнө сїјө ез бостсыв, сїјө вөчавліс бура. Унаыс овлө, велөдчылы-кө сетө-ма кушөм лібө сочиненїе, срокыс ыжыд, сїјө пукө вөчны бөрја лунјасас, пі-менибї уж сетан (сдајтан) возвылын. Мөвпалө: „Пора-ыс уна, ешта“. Кор Влади-мир Ильичлы гетлывлїсны кушөм лібө сочиненїе гор-тө, сїјө бостсылїс сы дорө сразу. Медвоз сїјө дасты-ліс материал. Бөрїс аслыс-кнїгајас, лыдфїс најөс, вө-чалїс выпїскајас.

Сылөн вөлі мода гїжны карандашөн. Сїјө (Ильич) жо-са јостыліс карандашөс. Тајө вөлі ідеально јостөм карандаш. Выпїскајас сїјө вөчалїс да гїжіс сөмын өтї бок вылө кушөтөм ліст куза. Волїс-кө мыј-кө јур-ас, сїјө бостліс колан стра-ницаөс да содтавлїс гїжөд-јас бескыд лістбок вылас. Сочиненїајтан план сїјө вөч-ліс возвыв. Тајө тожө чер-та, кодї роч јөзлы абу јона својственнөй. Мїјан унадн, мунөны-кө вөчны кушөм-кө доклад,—төда ме ташөм јортјасөс,—вїсталөны сїјө, мыј јурас сени-жө воас. А Владимир Ильич, кушөм көт доклад лібө брошура ез гїж, вөчліс пыр план. даже фетїнкадн сїјө вөчав-ліс план аслас сочиненїе-јаслы.

Кор ме вөлі гїмназіјаса мөд классын, сїјө мукөд дырїї мем отсавліс занатї-јејасын, ег-кө ме мыјкө гө-гөрволы і пыр требуїтїс ыжыд аккуратност да точ-ност. Помнїта, мем сетїсны рїсујтны Јевропалыс карта. Ме, карта вылө вїдөдлө-мөн, рїсујтї кыс. Сїјө шуїс, мыј тавылө ем цїркул, кол-лө муртавын костөс точнө-ја да шөктїс ставөс вөчны выплөв. Со мөд случај. Ме занїмајтчі ськөд кыв-јасөн (языками). Колїс вөлі гїжавны төдтөм кывјас. Ме бостї тетрадка, бостї мед-воз сурөм сунїс өа вура. Сунїсыс сурїс сөд. Сїјө азїс да шуө: „Кыз? жежыд тетрадка сөд сунїсөн? Оз поз!“ І сек-жө менө заста-вїтїс вөчны выплөв. Вот кушөм точност вөлі сылөн ставын і тајө колїс став олан кад вылө.

Мем ковмыліс ськөд ов-ны секса Самарскөй губер-наын, Алексејевка хутор

*) Бөстөма „Пионерскаја правда газетис,

вылын, өнї сени „уголок Ленина“ колхоз, јөн бур колхоз. Владимир Ильич олїс сен гөжөмын. Вөлі сылы 18—20 арөс. Пөра сылөн вөлі разгранїчїтөма. Оку-ратнө быд лун четчас, јуас чај, бостас тетрафјас, сло-варјас, кнїгајас, мунө сад уголокө. Вөчїс сетчө аслыс пызан, скамејка,—трапедїја. Ачыс вөчїс: сушөдлїс бед-јас да вөчїс перекладїна.

Регулярнө, индөм часын, мед ескө пөра прөста ез вош, пуксыліс сїјө занїмајт-чыны. Асывсаң сїјө бост-сылїс сөкыджыкјас дорө: полїтекономїја, історїја, і тазі пыр час кыкөз, өбөдөз, сїјө көлөдлїс кад сїјө уго-локын. Ме воывлї сетчө занїмајтчыны іностраннөй кывјасөн.

Ез вөв нїөтї лун, меде-кө сїјө ез занїмајтчы, мед ескө сїјө кытчө-кө мунїс. Кушөм көт ез вөвны морт-лөн гырыс способностјас-ыс, тащөм упорнөй ужтөг кытчө көт вөдөччыны оз поз. Обөд бөрын сїјө мунїс лібө гулајтны, лібө сетчө-жө лыдфыны беллетрїстї-ка, выл журнајас. Тајө точностыс кад јукөмын сы-лөн сїзі і колїс том арлыд-саң. Та вөсна сїјө јона уна ештыліс вөчны.

Сїјө јона радејтліс кыв-јас: немецкөјөс, француз-скөјөс, јона ыжыд вынани-је торїдлїс најөс велөдө-мө. Словарјас сылөн ставөс подберїтөма. Сылөн табли-цајас невескыд французскөй глаголјаслөн сїз өкуратнөја разграфїтөмаөс да гїжөма-өс, кыз печатајтөмаөс.

Сылөн јона воз вїставсїс способност журналнөй лі-тературнөй ужө. Сїмбірскөй гїмназіјаын словестност велөдөмын вөлі сек Керен-скїјлөн батыс. Вөвлїс, сїјө пуктас Владимир Ильичлы вї-төс плусөн да нөшта ошкас став вынсыс. Сїјө пыр вїс-тавлїс мїјан мамы, мыј сылөн пі лоас літераторнө: сещөм сылөн вөлі бур слог. Математїкадн да јестес-веннөй наукајасөн Владимир Ильич ешажык занїмајтчыліс. Јестественнөй наукајас до-рө склонностыс вөлі ыжыд воклөн, Александр Ильичлөн. Сїјө пыр ветлывлїс пыж вы-лын, бысама гагајасөс чу-көртліс, вөчалїс колкјаслыс коллекціјајас. А Владимир Ильич тајөс ез радетлы. Сїјө јонжыка радејтліс кывјас, словестност, історїја, літе-ратура.

М. И. УЛЬЯНОВА.

Шондыс југыд

(Роч кыв вылө вужөдөма удмурскөй кыв вылыс)

„Мыј југыджык свет вылын шондыс? Мыј вылынжык свет вылын кымөрыс? Мыј пыдынжык свет вылын морейс?“ — Таз јуалїс внук аслас фөдлыс.

І фөд кутїс таз вөчакыв: „Шуд—југыджык јарјугыд шондыс, Мөвп—вылынжык гөжөмса кымөрыс, Морт—пыдынжык мед паскыд морейс,— І корс меным мөд вөчакыв“.

Внук серектїс... „Фөд, тенад кывјасыд Meddona да мөрччана кыв. Но ме тенсыд, фөдушко, вїччыса Вїт јуалөм вылө збој кыв“.

„Кушөм морт шуд сетїс удмуртлы, Кушөм морт козналіс вынїдөрн, Славадн, туј востїс шондїлан, Бордјөдїс жужыдөс мөвпјасөн? Коди-нө медеа бур друг?“...

„Сталин јорт мөвп вајс мїјанлы, Сталин јорт шуд сетїс мїјанлы, Мїјанөс козналіс вынїдөрн, Сталин јорт козналіс славадн— Сталин јорт—велөдыс, друг!“

Сталин јорт југыджык шондыс, Вылынжык гөжөмса кымөрыс, Југыджык луншөрја лунјасыс, Сталин јорт—вынїдөра бордјаса— Нухөдө Коммуна туј куза. Мїјанөс... І менө таз кылас мед пыр:

Мед мїр вестын Сталин јорт зїрдалас Шондїөн, Песнадн, Знамадн! Сылөн јар лучасыс мїјанкөд. Отланн быдлаын, пыр, Роч вылыс комїөдїс Тамара Вахнїна.

Edyapd Ганс

Чужан сїкт

Чолөм теныд, выльөм сїкт! Ме талун теныд көсја сывны І, кыз нывлы, нежнөй сөїх Ас сөлөм шөрыс пөса сїжыг.

Те важөн төдлывлїн куш шог, Вывсыд—океан сөд кымөр, Но некор зорїца веж лог Ен азгыв сек те рөднөјөн .

Но өнї важ вылад он мун,— Те өнї кышөн зарнї садјөн І өзјан, кызї југыд лун, І тесаң зарнї југөр сардјө. *) Ме азга: со-нө паскыд јөр,

Сен лөзов гыбн воө көза І шумїтө, кыз паскыд вөр, — Оз тыдав некөн пом нї межа!

Ме азга вїзјас—сїн оз бост, Најө тырөс кыпыд јөзөн. Сен мунө турун пуктан кос Рөднөй муса мїрнөй јөзлөн.

І гөгөр сылөм, долыд шум Онї јургө тенад муын, І быд мортлөн өмїз нум Озјө кыпыд долыдлунөн.

Муса чојөј рөднөй сїкт! Те зїкөз вунөдїн пу гөртө. Те өнї мөдөн лоін зїк!

Му вылад, со, трактор рөдтө,

І сїјө кыскө,—азган, со,— Чөдөј фабрїка—выл „рыныш“, Код вунөд, вартө мешөк со Полосатї өтчыд мунїг.

Муса чојөј рөднөй сїкт! Те воштїн асыд важса мыгөр. Те өнї вылөн лоін зїк да гөгөр резан долыд југөр,

Ме тенө радејта, выл сїкт, Велкөј Сталинөн јон течөм, І асым те јылыс выл сөїх Гөрд рубїн мїнералыс теча!

*) Сардјө—разалө.

Республиканскөй Испанїјаын

Өнїмок вылын: Респуб-ліканскөй арміјаса боец отсалө крөстаналы урожај ідралөмын.

ПАСКАЛО СОЦИАЛИСТИЧЕСКӨЙ ОРДЈЫСӨМ

Акіс „15-өд Октабр“ кол-хозса колхознїкјас да кол-хознїцајас турун пуктөмын аскостаныс ордјысөны. Ко-сїльшїкјас М. С. Ануфрї-јев да А. М. Ануфрїјев пе-тїсны социалистїческөй орд-јысөм вылө. А. М. Ануфрї-јев ышкїс војдөрсө сменадн 2,5—3 гектар. М. С. Ануф-рїјевлыс социалистїческөй ордјысөм вылө чукөстчөм прїмїтөм бөрын сїјө кутїс ышкыны 3,7 гектар да ун-жык.

Јурасөмын ордјысөм вы-лө Т. Ја. Иванова чукөстїс А. С. Ануфрїјевадс. Ануф-рїјева социалистїческөй орд-јысөм вылө чукөстчөмсө прїмїтїс да вөчавїзїс лунса нормајасө 190 прөчент вылө тыртөмөн. Сїјө јуралїс 38 центнер. Иванова лунса нор-масө тырталө 200 прөчент вылө. Луннас јуралө 40 центнер. Е. І. Ануфрїјава чукөстїс ордјысөм вылө Ануфрїјева Зојаөс јурасө-мын лунса нормасө 140 прө-чент вылө тыртөм могыс. Ануфрїјева Зоја вөчавїзїс 165 прөчент вылө лунса нормасө тыртөмөн. Сїјө јуралїс 33 центнер, П. С. Канева социалистїческөй ордјысөмын лунса нормасө тыртө 160 прөчент вылө.

А. І. Ануфрїјева да М. А. Ануфрїјева куртөмөн лунса норманысө тыртөны содтөдөн. Луннас куртөны 4,2 гадн. Зорөдасөмын лун-са нормасө Рөчев А. П. тыртө 150 прөчент вылө. Сїјө чукөстїс ас б ө р с а К. С. Каневөс. Какев чу-көстчөмсө Рөчевлыс прїмї-тїс. Рөчев јорт Канев јорт-көд ордјысөмөн лунса нор-масө кутїс тыртны 162,5 прөчент вылө. Зорөдалө 60 центнерөн луннас.

С. Казаков.

Ответственнөй редактор

—С. Рөчев.

Јортјас! Енө вунөдө сузөдны сентябр төлыс кежлө рајоннїсј „Сталинскөй тујөд“ газет.

Газетлөн сузөдан доныс сентябр 1-ј лун-саң лоө: во кежлө—9 шајт 60 ур, 6 төлыс кежлө—4 шајт 80 ур, 1 төлыс кежлө—80 ур.

Газет позө сузөдны быд почтовөј агент-ствојас пыр, пісмоносецјас пыр.

Редакција.